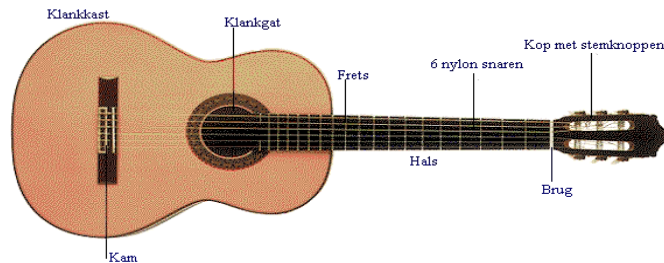

De gitaar

Algemeen

De gitaar is een getokkeld snaarinstrument met een platte achterkant en een gedetailleerde rompvorm, en wordt bespeeld met de vingers of met een plectrum.

Gitaren hebben over het algemeen 6 snaren. De meest gangbare is (van laag naar hoog) *E-A-d-g-b-e*. Deze stemming biedt een goed compromis tussen speelgemak voor veel akkoorden en de mogelijkheid om met minimale beweging in de linkerhand een toonladder te spelen.

Andere stemmingen zijn onder andere *E-A-d-f#-b-e* (dit zijn dezelfde intervallen als op een luit), *D-G-d-g-b-d* (zg. "open G", wordt veel gebruikt voor blues en slide-gitaar) of *D-A-d-g-b-e* (zg. "drop D", veel gebruikt door metal bands) maar worden, zoals hierboven ook al aangegeven, meestal gebruikt voor specifieke muziekstijlen.

TOONOMVANG:	Meer dan 3 oktaven.
MATERIAAL:	Hout en snaren van nylon. De brug wordt gemaakt van ivoor, been of plastic. De fretten van metaal.
GROOTTE:	Ongeveer 1 meter lang

Geschiedenis

Het instrument is waarschijnlijk door de Arabieren naar Spanje gebracht en was tegen het einde van de 14e eeuw in geheel Europa ingevoerd. Dit instrument was een "**vierchorige**" gitaar (een **choor** is *snaengroep*, meestal 2, die tegelijkertijd ingedrukt en aangespeeld wordt).

De eerste gitaren waren erg klein. Gedurende de Renaissance (16e eeuw) had de gitaar nooit dezelfde status als de renaissanceluit. Het werd niet als een serieus instrument gezien. De gitaar was een volksinstrument en de luit werd bespeeld aan de hoven.

Langzamerhand begon de gitaar aan populariteit te winnen als een instrument dat veel gemakkelijker te bespelen was dan de luit en daardoor werd er ook meer muziek voor geschreven.

Tijdens de barok-periode (17e eeuw) werd een **vijfde snaar** aan de gitaar toegevoegd en er kwam meer muziek beschikbaar voor het instrument. Vanaf die tijd werd ze de "Spaanse gitaar" genoemd.

Aan het eind van de barok-periode zijn twee belangrijke veranderingen bij de gitaar aangebracht:

1. de dubbele snaren werden veranderd in enkele snaren
2. inplaats van **5 dubbele snaren** kreeg de gitaar **6 enkele snaren**

Tegen het einde van de 18e eeuw en het begin van de 19e eeuw was de Spaanse gitaar een tot de grote mode behorend instrument geworden in Europa; de high-society beschouwde het als een noodzakelijke volmaaktheid om het instrument te bespelen. Er waren er veel gitaarpublicaties, -componisten en -uitvoerenden. De tijd van de gitaarvirtuozen brak aan. Fernando Sor, Mauro Guilliani, Matteo Carcassi, Fernando Carulli en vele anderen schreven muziek, publiceerden methodes en gaven concerten. De gitaar was zeer populair en gitaarconcerten kwamen veel voor.

Toch heeft de gitaar aan het eind van de 19e eeuw nog een verandering ondergaan. Tot deze tijd was het instrument vrij klein en smal. Antonio de Torres (1817-1892) heeft een nieuw ontwerp gemaakt voor de gitaar, de "Torres-gitaar". Hij zorgde ervoor dat het

instrument groter werd en meer (geluids) volume kreeg. Antonio de Torres wordt daarom ook wel de "vader" van de moderne (klassieke) gitaar genoemd. Heel belangrijk voor de erkenning van de gitaar als volwaardig concertinstrument is de Spaanse klassieke gitarist Andres Segovia (1893-1987) geweest. Hij gaf concerten, les en ontdekte een enorme hoeveelheid gitaarmuziek. Ook zorgde hij ervoor dat veel componisten muziek schreven voor de gitaar. Segovia was de meest belangrijke en invloedrijke klassieke gitarist van de 20e eeuw. In 1946 werden de snaren (die tot die tijd van darmen werden gemaakt) vervangen door nylon.

Tegenwoordig is de gitaar in vele delen van Europa populair. Dit instrument, dat ook wel de "klassieke" of "spaanse" gitaar wordt genoemd wordt in allerlei soorten muziek gebruikt. Naast de Spaanse gitaar zijn er nog andere gitaren. Naast het geluid, de vorm en de speelwijze is er nog een opmerkelijk verschil tussen de Spaanse gitaar en andere gitaren. De stemknoppen zijn bij de Spaanse gitaar altijd naar achteren gericht in plaats van naar de zijkanten .

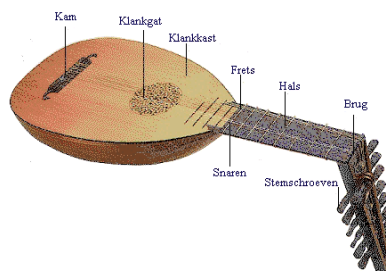
Een andere akoestische gitaar is de [folkgitaar](#). Ook zijn er natuurlijk elektrische gitaren in allerlei soorten en maten. Het [Fender-model](#) en het [Les Paul model](#) zijn de meest bekende. Veel gebruikt, met name in de popmuziek, wordt de [basgitaar](#). Meer info is te vinden: www.muzeindex.nl/p/frame/gitaar_akoestisch.html

De Renaissanceluit

De luit is een getokkeld snaarinstrument. Dit instrument was één van de meest populaire instrumenten van Europa tijdens de renaissance. De Europese luit ontwikkelde zich in de 13e eeuw uit de Arabische "ud", die al vanaf de 6e eeuw bekend was.

Hoewel de luit zeer veel leek op instrumenten die 2000 B.C. in Mesopotamië (het huidige Irak en Iran) en in 1500 B.C. in Egypte bekend waren, deed dit instrument pas in de 10e eeuw zijn intrede in Europa.

Tegen de 15e eeuw waren de luiten regelmatig in gebruik als begeleidingsinstrumenten en bleven de volgende 200 jaar zeer populair. Ze had een toonumfang van ongeveer 3 oktaven, ze was van hout gemaakt en bespannen met darmsnaren. Het instrument is 76 cm lang.

Snaarinstrumenten (chordofonen)

Chordofonen zijn instrumenten, waarbij het geluid wordt geproduceerd door de trilling van een snaar: "chordo " betekent **snaar** en "foné" betekent **klank**.

Deze groep is beter bekend onder de naam: **snaarinstrumenten**.

Ze worden ingedeeld naar de wijze waarop de snaar in trilling wordt gebracht: getokkeld gestreken aangeslagen	Er zijn 5 basistypen: 1. bogen 2. lieren 3. harpen 4. luiten 5. citers
--	---

De oudste en eenvoudigste van deze instrumenten is de **muziekboog** die in Afrika en op het Amerikaanse continent nog regelmatig voorkomt. **Harpen** en **lieren** werden zo'n 5000 jaar geleden voor het eerst bespeeld in het Oude Egypte. Getokkelde **luit** behoren tot de meest populaire van alle volksinstrumenten. De strijkstok werd voor het eerst in de 10e eeuw bij de luit toegepast, en uit deze eerste strijkluiten is de moderne vioolfamilie voortgekomen. **Citers** tref je aan in zeer veel verschillende stijlen.

Muziekbogen

Dit zijn de eenvoudigste van alle snaarinstrumenten en worden het meest in Afrika, Amerika en Azië gevonden. Ze hebben zich waarschijnlijk ontwikkeld uit de boog van de jager. De eenvoudigste bogen bevatten een enkele snaar die aan beide uiteinden van een buigbare stok zijn bevestigd. De snaar kan tot trillen worden gebracht door het tokkelen met de vinger of met de plectrum, door het slaan met een stok of het strijken met een kleine boog. Een voorbeeld hiervan is de berimbau.

Lieren:

De lier is een snaarinstrument met 4 zijden, dat bestaat uit een klankkast, twee armen en een dwarsbalk. De snaren zijn bevestigd op de voorkant van de klankkast en lopen over een kam naar de dwarsbalk.

Het instrument was in het Oude Egypte populair en het komt ook regelmatig voor op afbeeldingen uit de kunst van het Oude Griekenland. Lieren waren in Europa al in de middeleeuwen bekend, maar zijn later geheel van het toneel verdwenen. In Afrika worden lieren nog steeds gebruikt, meestal om het zingen tijdens religieuze festiviteiten en magische rituelen te begeleiden.

De snaren van een lier worden in trilling gebracht door het **tokkelen** met de vingers.

Harpen:

De [harp](#) is een snaarinstrument, waarvan de snaren in schuine richting van de klankkast naar de hals van het instrument lopen.

Harpen waren reeds in 3000 v. Chr. bekend in Egypte. Ze hadden toen een wat andere vorm (boogharp).

De moderne harp is een vast lid van het symfonieorkest. Het toonbereik is het grootste van alle orkestinstrumenten. De belangstelling voor de harp als orkestinstrument werd in de 19e eeuw ontwikkeld.

De snaren van een harp worden in trilling gebracht door het **tokkelen** met de vingers.

luit

Alle luiten hebben een klankkast en een hals, en dragen snaren die lopen van dichtbij de onderkant van de klankkast langs de volle lengte naar de bovenkant van de hals.

Al deze instrumenten hebben dus een hals waarover de snaren gespannen worden. De toonhoogte wordt bepaald door de plek waar je de snaar indrukt. Er zijn veel verschillende instrumenten die bij deze groep horen, de belangrijkste verschillen zijn:

Grootte en vorm van de klankkast

Lengte van de hals

Aantal snaren

Wel of geen frets:

Je hebt **fretloze** instrumenten (zoals de viool), waar je op elke plek de snaar kunt verkorten door je vinger erop te plaatsen.

Maar je hebt ook **gefrette** instrumenten (zoals de gitaar). Hier is de hals d.m.v. frets (dit zijn dwars over de hals lopende metalen richels) verdeeld in vakjes. Op dit soort instrumenten moet je een snaar indrukken tussen de frets.

De snaren van deze groep instrumenten worden in trilling gebracht door het **tokkelen** met de vingers of met een plectrum (dit is een schijfje van kunststof, vroeger ivoor) of door het **strijken** met een strijkstok.

Tokkelinstrumenten zijn: [gitaar](#), [mandoline](#), ukulele, [banjo](#), [Renaissance-luiten](#), [balalaika](#) (Rusland), [sitar](#) (India), [pipa](#) (China), [bouzouki](#) (Griekenland), saz (Turkije).

Strijkinstrumenten zijn: [viool](#), [altviool](#), [cello](#), [contrabas](#), vedel.

citers

De citers vormen een groep van instrumenten waar de snaren horizontaal, over de gehele lengte van een klankbord gespannen zijn.

De snaren van deze groep instrumenten worden in trilling gebracht door het **tokkelen** met de vingers of met een plectrum ([koto](#) - Japan).

Ook kunnen de snaren **aangeslagen** worden met hamertjes ([cymbalom](#) - Hongarije).

Een aparte groep binnen de citers vormen de **toetsinstrumenten**.

Hiervan is het [klavecimbel](#) het grootste en belangrijkste toetsinstrument met **getokkelde** snaren. Door een toets in te drukken, tokkelt een kleine pen de snaar. Het heldere, zuivere geluid maakte van het klavecimbel een populair solo-instrument dat ook zeer geliefd was bij de componisten uit de 17e en 18e eeuw.

De [piano](#) is het meest populaire **aangeslagen** toetsinstrument. Door een toets in te drukken slaat een hamertje, met een vilten kop, tegen een snaar

Snaarinstrumenten zijn [muziekinstrumenten](#) waarbij het geluid veroorzaakt wordt door het trillen van [snaren](#). In het algemeen wordt het [geluid](#) van de [trillende](#) snaar ondersteund door een klankkast of [resonator](#).

Snaarinstrumenten of **chordofonen** kunnen we op basis van de constructie verder indelen.

[luitachtigen](#) Klankkast en hals liggen in elkaars verlengde; de snaren lopen evenwijdig aan de kast, zoals [viool](#) en [gitaar](#). Het bouwprincipe is dat van een lijn (*tweehoek*), waaronder een klankkast is gemonteerd.

[harpachtigen](#) Klankkast en hals maken een hoek; de snaren lopen van de hals naar de klankkast zoals [harp](#) en [Lier](#). Het bouwprincipe is dat van een *driehoek*, waarin een klankkast is geïntegreerd.

[citers](#) Snaarinstrumenten zonder hals, zoals de [piano](#). Het bouwprincipe is dat van een *vierhoek* (meestal een [trapezium](#)), waarin een klankkast is geïntegreerd.

De luitachtigen kunnen verder worden onderverdeeld aan de hand van de manier waarop de snaren in trilling worden gebracht.

[[bewerken](#)]

Gestreken luitachtigen (strijkinstrumenten)

De meeste [strijkinstrumenten](#) worden bespeeld met een [strijkstok](#)

De meestvoorkomende zijn:

[Viool](#) -- [Altviool](#) -- [Cello](#) -- [Contrabas](#)

Een aantal minder bekende:

[Dansmeestersviool](#) -- [Gamba](#) -- [Viola d'amore](#) - [Viola da gamba](#)

[Hardangerfele](#) ([Noorwegen](#))

[Rebec](#) -- [Vedel](#) -- [Gusle](#) ([Joegoslavië](#)) -- [Gdulka](#) ([Bulgarije](#))

[[bewerken](#)]

Getokkelde luitachtigen

Deze worden bespeeld met behulp van een [plectrum](#) of de vingernagels of 'geplukt' met de hand/vingers

[Balalaika](#)

[Banjo](#)

[Gitaar](#) -- [Basgitaar](#) -- [Gitarron](#) ([Mexico](#)) -- [Tiple](#) ([Colombia](#)) -- [Ukelele](#) -- [Cuatro](#) ([Venezuela](#), [Trinidad](#), [Puerto Rico](#)) -- [Charango](#) ([Andes gebied](#))

[Cister](#) -- [Luit](#) -- [Theorbe](#) of [Basluit](#)

[Mandoline](#) -- [Mandola](#) -- [Mandoloncello](#) -- [Mandobas](#) -- [Bandurria](#) ([Spanje](#)) [Laud](#) ([Spanje](#))

[Saz](#) -- [Baglama](#) ([Turkije](#)) -- [Bouzouki](#) ([Griekenland](#)) -- [Tambura](#) -- [Tamburica](#) ([Joegoslavië](#))

[Sitar](#) -- [Tanbur](#) ([India](#))

[Ud](#) -- [Cobza](#) ([Roemenië](#))

[Sansa](#)

Ook de [Contrabas](#) wordt in niet-klassieke muziek meestal geplukt

[[bewerken](#)]

Citers

Deze worden vaak met behulp van [mallets](#) of hamertjes of anderszins gemechaniseerd gespeeld maar vaak ook met de vingers.

[Piano](#) -- [Vleugel](#)

[Cymbalom](#) ([Balkan](#))-- [Hakkebord](#) -- [Santur](#) ([India](#))-- [Qanûn](#) ([Turkije](#)) - [Hammerdulcimer](#) ([Ierland](#), [Verenigde Staten](#))

[Kantele](#) -- [Hommel](#) -- [Psalterium](#) -- [Suntur](#) ([India](#)) -- [Concertciter](#) -- [Akkoordciter](#) -- [Autoharp](#)

[Dulcimer](#) ([VS](#))

[Clavichord](#) -- [Klavecimbel](#) -- [Spinnet](#) -- [Virginaal](#) -- [Vina](#) ([India](#))

Er zijn ook gestreken varianten, waarbij de snaren via een mechaniek met knoppen afgeknepen worden:

[Draailier](#) -- [Nickelharpa](#) ([Zweden](#))

Bij de draailier worden de snaren gestreken door een ronddraaiende houten schijf die met hars is ingewreven, bij de nickelharpa met een strijkstok.

Slechts weinige instrumenten hebben een voorgeschiedenis van meer dan 500 jaar. Het succes van zowel de [Spaanse Vihuela da mano](#), zeskorig (zes [dubbele snaren](#)), als de [Italiaanse renaissancegitaar](#), vierkorig (vier dubbele snaren), heeft bijgedragen tot de ontwikkeling van de [Guitarra Spagnola](#). Deze rijkelijk versierde en met vijf dubbele snaren bespannen barokgitaar is ontstaan in Spanje op het einde van de [zestiende eeuw](#).

Niet alleen in Spanje maar in de meeste West-Europese landen werd dit instrument bespeeld in [aristocratische](#) kringen waar het overigens meer gewaardeerd werd dan in Spanje zelf.

Gitaristen zoals [Robert de Visée](#) en [Francesco Corbetta](#) waren vast verbonden aan het hof van [Lodewijk XIV](#). Hun muziekbundels werden opgedragen aan de koning die, evenals zijn dochters, zelf een fervent gitaarspeler was.

Rond [1780](#) wordt er nog een zesde paar snaren toegevoegd aan de Guitarra Spagnola. De meeste zeskorige gitaren in Spanje zijn gebouwd in [Cadiz](#). Bijna gelijktijdig worden de zes koren ontdebeld, eerst in Frankrijk en Italië, Spanje volgt pas veel later. Ook de snaarspanning wordt verhoogd. Dit wordt dan de zes-snarige "romantische gitaar" genoemd met zijn typische snorvormige kam. [Wenen](#) en [Parijs](#) waren de belangrijkste gitaarcentra waar gitaarvirtuozen zoals bijvoorbeeld [Mauro Giuliani](#) en [Fernando Sor](#) actief waren.

In de [negentiende eeuw](#) worden er mechanische stemschroeven aan toegevoegd, en rond 1884 bouwt Antonio Torres (in [Almería](#), Spanje, [1827](#)) de eerste gitaar die qua vorm en bouwprincipes maar weinig meer verschilt van de 'klassieke gitaar' zoals wij die vandaag kennen. De hedendaagse gitaartechnieken zijn volledig gebaseerd op het werk van gitaristen zoals [Francisco Tarrèga](#) en [Emilio Pujol](#).

In de [twintigste eeuw](#) hebben in Spanje de gitaristen [Andres Segovia](#) en [Narciso Yepes](#) gevolgd door [Alexander Lagoya](#) en [Ida Presti](#) in [Parijs](#) en in [Engeland](#) [Juliam Bream](#) en [John Williams](#) voor de grote doorbraak gezorgd. Ook het grote succes van het *Concierto de Aranjuez* van de [componist Joaquín Rodrigo](#) heeft voor een nieuwe doorbraak gezorgd.

Typen

Een elektrische gitaar. (Foto door Péter Fesler.)

[Klassieke gitaar](#) of [spaanse gitaar](#). Een gitaar met nylon snaren, vroeger darmsnaren en de bassen met metaalomspinnen zijdevezels.

[Flamencogitaar](#) is iets lichter gebouwd dan de klassieke gitaar en heeft een dunner bovenblad waardoor hij een harder en wat scherper geluid heeft, maar korter doorklinkt. Het instrument wordt vrijwel uitsluitend in [Flamencmuziek](#) gebruikt.

[Steelstringgitaar](#): Een gitaar met stalen snaren, smalle hals en grote klankkast De hals is verstevigd om de extra spanning van de stalen snaren aan te kunnen. De stalen snaren produceren een hardere, heldere toon. Deze gitaar is onmisbaar in [folk](#)- en [bluesmuziek](#) en wordt ook wel aangeduid met western-gitaar of flattop gitaar.

[Archtopgitaar](#): Dit is een variant op de steelstring gitaar. Waar de andere gitaren een vlak bovenblad hebben, heeft de archtop een gewelfd bovenblad; het ontwerp lijkt geïnspireerd door de [viool](#). Deze variatie werd ontworpen nadat [Gibson](#) een type [mandoline](#) had ontwikkeld in eenzelfde stijl. Beide instrumenten werden onmiddellijk geadopteerd door [jazz](#)- en [country](#)-muzikanten, maar vielen niet in de smaak binnen de

[rock 'n' roll](#) omdat het ontwerp niet veel versterking toelaat.

[12-snarige gitaar](#): steelstring-gitaar met 6 [dubbele](#) stalen snaren. Deze wordt voornamelijk gebruikt in [folk](#) en [rock 'n' roll](#). De snaren zijn ofwel paarsgewijs hetzelfde gestemd (de bovenste twee) of een octaaf verschillend (de rest).

[Gitaarbanjo](#): een instrument dat zich weliswaar laat bespelen als een gitaar maar in feite een [banjo](#) is. Het instrument wordt niet veel gebruikt.

[Elektrische gitaar](#): elektrische gitaren hebben een massieve kast, en brengen nauwelijks geluid voort zonder versterker. [Elektromagnetische opnemers](#) ('elementen' of 'pickups') zetten de [trilling](#) van de stalen snaren om naar elektrische signalen die via een kabel of zender worden doorgegeven naar een versterker. Deze gitaar wordt veel gebruikt in de [blues](#) en de [rock 'n' roll](#). Vrijwel tegelijkertijd uitgevonden door [Les Paul](#) en [Leo Fender](#).

Je kan ook onderscheid maken tussen [akoestische](#) en [elektrische gitaren](#). Daarnaast zijn er ook hybriden en meer "exotische" varianten zoals een gitaar met twee nekken.

Gitaren behoren tot de grote groep instrumenten die chordofonen genoemd worden. Men brengt ze tot klinken door snaren in trilling te brengen. Als voorloper van alle chordofonen wordt de muziekboog beschouwd, die via een snaar op de meest eenvoudige manier klanken voortbrengt. De beperkte muzikale mogelijkheden van de boog werden uitgebreid door het toevoegen van snaren van verschillende lengten, waardoor verschillende toonhoogten verkregen werden.

De Grieken hadden twee soorten lieren, de lyra en de kithara. De kithara geldt als oorsprong van het moderne woord gitaar. Chordofonen werden door heel Europa verspreid door de Romeinen die de kithara en pandura bespeelden. De Moorse invasie bracht in de 8e eeuw een aantal luitachtige instrumenten naar Spanje onder andere de ud, rebab en quitara. In de vier daaropvolgende eeuwen werden chordofonen met halzen in heel Europa populair. Ze werden in vele soorten en maten gebouwd.

De eerste echte gitaren komen we tegen in de vroege renaissance. Ze konden zich van de andere snaarinstrumenten uit die periode en van hun voorgangers onderscheiden door hun 8-vormige klankkast. Sindsdien is de gitaar groter geworden, de klankkast werd breder en de 8-vorm duidelijker. Ook werden er veranderingen aangebracht in het aantal snaren en de stemming.

De ontwikkeling van de huidige vorm van de klassieke gitaar is één van de weinig fasen in de geschiedenis van het instrument die met redelijke mate van zekerheid nagegaan kan worden. Wanneer we de gitaren bekijken die in het begin van de 19e eeuw gebouwd zijn door de meesterbouwers als Louis Panormo en de familie Pagés, is het duidelijk dat ze een vroeger stadium in de ontwikkeling vertegenwoordigen.

Tot de huidige generatie gitaren behoren de moderne klassieke gitaar, de flamencogitaar, de folkgitaar en de elektrische gitaar. Tot in het midden van de 19e eeuw werd er geen onderscheid gemaakt tussen een klassieke gitaar en een flamencogitaar. Beide vormen zijn voortgekomen uit de Spaanse gitaren uit het begin van de 19e eeuw. De Amerikaanse folkgitaar dook pas op rond 1900. Ook deze kwam voort uit oudere vormen, zoals de met darm bespannen gitaren, die emigranten uit Europa hadden meegenomen, en de gitaren uit Mexico waar het instrument met de verovering door de Spanjaarden in de 16e eeuw zijn intrede deed.

De folkgitaar was weer de voorloper van de elektrische gitaar: de eerste akoestische elektrische gitaar uit de twintiger en dertiger jaren waren, op het element na, vrijwel gelijk aan de folkgitaren uit die tijd. De massieve elektrische gitaren, die na de Tweede Wereldoorlog verschenen, verschilden zoveel van de andere gitaren dat men zich ging afvragen of ze wel tot de gitaren gerekend konden worden. Hoewel massieve gitaren anders klinken en geheel afhankelijk zijn van de elektronische versterking van de snaren, staan ze toch dicht bij de akoestische gitaren.

De instrumenten die gebouwd zijn door de Spanjaard Antonio de Torres Jurado vanaf de jaren 1850 tot zijn dood in 1892 kunnen echter onmiddellijk herkend worden als klassieke gitaren naar de huidige maatstaven. Torres, doe ook wel 'Stradivarius van de gitaar' wordt genoemd heeft een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de gitaar. Het meest opvallende verschil tussen zijn gitaren en die van zijn voorgangers zit in de vorm en de maat van de

klankkast. Torres' gitaren waren aan boven- en onderkant aanzienlijk groter, waardoor de gitaar een vollere vorm kreeg, en ze hadden hogere zijkanten. Het meest beroemd is hij geworden door zijn ontwikkeling van het systeem van waaivormige zangbalkjes. Deze combinatie's gaf zijn instrumenten een krachtigere en rijkere klank en een beter toonvorming over een groter bereik dan de gitaren van zijn voorgangers.

Tevens standaardiseerde hij de snaarlengte van 65 cm. Deze lengte geeft de gitaar een maximumvolume zonder aan helderheid in te boeten of de bespeler in allerlei moeilijke bochten te moeten wringen. Ook standaardiseerde hij de vorm van de toets en het plaatsen van een vaste kam. Opmerkelijk was ook dat hij zijn instrumenten van alle overbodige versieringen ontdeed en zich beperkte tot een eenvoudig rozet.

De Torres-gitaar betekende dus een nieuwe standaard in gitaarbouw, in het begin alleen nog in Spanje daarna voor fabrikanten uit de rest van de wereld. Torres had geen leerlingen of onmiddellijke opvolgers. Na zijn dood werd en bleef Madrid het voornaamste centrum van de gitaarbouw, maar ook in veel van de andere grote steden en vooral de oostkust (Valencia) van Spanje zitten vandaag de dag gitaarbouwers.

Andere belangrijke buitenlandse gitaarbouwers

Niet alleen Spanjaarden hebben het patent op het bouwen van goede gitaren. De Duitser Hermann Hauser (1882-1952) heeft een belangrijke invloed gehad op de gitaarbouw. Robert Bouchet uit Frankrijk heeft veel gitaren gebouwd voor concertgitaristen en de Engelsman David Rubio verworf internationale roem met zijn gitaren. Bekende Amerikaanse bouwers zijn Manuel Velásquez en Manuel Rodríguez (nu weer terug in Spanje). Natuurlijk laten de Japanners zich ook op gitaarbouw niet ongetuigd, hun precisie heeft zeker ook op gitaargebied een bijdrage geleverd.

Geschiedenis van de nylon snaren

Een van de belangrijkste vernieuwingen uit de na-oorlogse periode is het gebruik van nylon snaren. Voorheen gebruikte men darmen voor de hoge snaren en de bassnaren bestonden uit een kern van vloszijde omwonden met metaal. Darmsnaren zorgden op zijn best voor een strakke, heldere toon, maar er kleefden in de praktijk vrij grote bezwaren aan. Het is moeilijk ze zuiver en regelmatig te maken vooral in de hogere regionen. Daardoor brengen ze vaak valse trillingen voort. Ook zijn ze zeer snel ontstemd en slijten gauw tegen de fretten en door aanraking met de nagels. De bassnaren veroorzaakten ook problemen zoals snel breken en dus verminderde duurzaamheid. Nylon snaren zijn goedkoper, blijven beter op stemming, slijten veel minder en gaan dus veel langer mee. Op termijn verliezen de nylon snaren ook aan elasticiteit en verliezen daardoor aan klank.

Bestaan er in vioolbouw geen fabrieken of massafabrikanten, door de grote populariteit van de gitaar (en daarmee de vraag) worden gitaren wel via massaproductie gemaakt. Veel van deze gitaren voldoen tegenwoordig goed voor het doel dat zij hebben. Moderne klassieke gitaren zien er hetzelfde uit, maar verschillen weldegelijk van materiaalgebruik, constructie en vakmanschap. Een topinstrument kan men door massaproductie niet verkrijgen en dus verwachten. Om dit te bereiken is de lange traditie en vakmanschap van een gitaarbouwer noodzakelijk. Zijn kennis en gebruik van de meeste materialen, constructie en vakkennis geven de gitarist een persoonlijk instrument met alle klanknuances die de uitvoerder nodig heeft voor het vormen van zijn muzikale ideeën.

Een **snaar** is een dunne draad van bijvoorbeeld [staal](#), [schapendarm](#), of [nylon](#) die onder mechanische spanning wordt gezet.

Een snaar zal, als deze aangestoten wordt door tokkelen, hameren of strijken trillingen gaan vertonen, waarbij de snaar al snel in een [resonantie](#) terecht komt. Eventuele excitaties buiten de resonantie [frequenties](#) doven zeer snel uit. Snaren worden toegepast in [snaarinstrumenten](#). Als de [spanning](#) in de snaar hoger is, worden de resonantiefrequenties eveneens hoger. Via een constructie met een schroef, kan een snaar op de correcte toonhoogte worden [gestemd](#). Snaren worden ook toegepast in mechanische aandrijvingen.

Flamenco

De oorsprong van het woord flamenco is onbekend, er bestaan diverse theorieën over. De

flamenco is een zeer oude traditionele vorm van muziek afkomstig uit de streek Andalusië in het zuiden van Spanje. Deze zeer strak gestructureerde muziekvorm, omvat honderden verschillende soorten muziekstukken waarin gebruikt wordt gemaakt van zang (cante), dans (baile) en gitaarspel (toque). In de flamenco draait het om het gevoel welke tot uitdrukking komt in ingewikkelde en verfijnde muzikale vormen die beheerst worden door regels, maar ook ruimte laten voor improvisatie. De muzikale vervoering die ontstaat tussen gitarist, zanger en danser wordt ook wel aangeduid met duende. Flamenco is niet alleen echte volksmuziek, maar ook een manier van leven

Een grote verscheidenheid van culturele invloeden waaraan Spanje door de eeuwen heen onderhevig is geweest, heeft een stempel gedrukt op de flamenco. Een van de belangrijkste daarvan is het constante gebruik van oude toonladders (frygische toonladder). Flamenco onstond uiteindelijk door het samengaan van de 'cante gitano' (zigeuner lied) met Andalusische volksmuziek. Hieruit ontstonden een aantal fundamentele elementen van de moderne flamenco; de cante en de baile en het ritmische knippen van de vingers (pitos) en het begeleidende gitaarspel. In de periode van 1800 tot 1860 worden er in diverse reisboeken melding gemaakt van diverse flamencovormen zoals; fandangos, malagueñas, peteneras, rondeña, cante andaluz en de polo en caña van de cante gitano.

Met de opkomst van de café cantante in de tweede helft van de 19e eeuw werd de flamenco voor het eerst in het openbaar gespeelde kunstvorm. Het eerste café cantante werd in 1842 in Sevilla geopend, en tegen 1860 waren ze in alle grote steden aanwezig. Typisch aan een café cantante was de verlichting door olie- of petroleumlampen. Aan de ene kant was een toneel en de rest van het lokaal stond vol met tafels en stoelen. In de tweede helft van de 19e eeuw konden de grootste talenten in deze cafés worden gehoord. In de jaren tot het begin van de Spaanse Burgeroorlog in 1936 werd de flamenco in het theater gebracht. De flamenco werd hierdoor lichter van stijl en gepopulariseerd in het 'Opera Flamenca' en 'Flamenco Ballet'. In de jaren '50 kwam er weer belangstelling voor de echte flamenco. Er werden festivals georganiseerd waardoor de belangstelling van het publiek werd vergroot en dit stimuleerde een nieuwe generatie artiesten. De gitarist Perico el del Lunar nam oude cantes op de langspeelplaat 'Anthology of Cante Flamenco'. Het succes van deze opname stimuleerde andere grote meesters om de Flamenco op de gevoelige plaat te leggen. Ook de belangstelling in het buitenland bleef toenemen.

Het toerisme in Spanje heeft zijn invloed gehad op de Flamenco. De opvatting veranderden onder invloed van commercie. De toeristen beschouwden de 'Flamenco' als typisch Spaans en hierdoor ontstond een vervlakking en onechte invloeden samengebracht in een 'Flamenco-act' die opgevoerd werden in een groot aantal 'tablaos flamencos'. Toch zijn er weldegelijk nog traditionalisten die vast houden aan de oude vormen en zich voor de vertolking van duende en jondo een zekere natuurlijke eenvoud ten doel stellen. Een nieuwe generatie artiesten heeft een grondige kennis van de oude traditie en die deze verbinden aan nieuwe belangstelling en mogelijkheden zonder zijn karakter te verliezen.